

ZPRÁVY SLUKO

VYDÁVAJÍ

STUDIJNÍ A LIDOVÝCHOVNÉ ÚSTAVY KRAJE OLOMOUCKÉHO

Krajské museum • Krajské výzkumné středisko • Krajská galerie • Krajská hvězdárna • Přípravný výbor Krajské zoologické a Krajské botanické zahrady • spolu s Krajskou výzkumnou komisí v Olomouci
Objednávky řiďte na SLUKO, Olomouc I, nám. Republiky 6, tel. 2731

Květen 1952

Čís. 12

O mravní vztah k živému tvorů

Mluvíme-li v souvislosti se zoologickou zahradou o nutnosti vytvářet zvířeti vhodné prostředí, máme sice zpravidla na zřeteli především diváka, jemuž je třeba zdůraznit onu v předchozím výkladu připomenutou jednotu organismu a jeho specifického prostředí, avšak dříve či později si nutně uvědomujeme i to, že to je zároveň i otázka, která se dotýká spíše už bezprostředně také zvířete samotného a jeho nároků. Že to je záležitost, z níž vyplývají určité další důsledky pro výchovu diváka i jako bytosti mravní.

Především jde o to, aby zvíře, když už je v zajetí — a exotické zvíře nad to dokonce třeba i v neodpovídajícím podnebí — mělo alespoň minimální dostatek všeho, co potřebuje k náležitému chodu různých životních funkcí, jejichž souhrou se nám představuje právě jako živý tvor, na němž jedině také můžeme náležitě ukázat jeho jisté více méně specifické reakce ve vztahu k typickému prostředí. Zde tedy znovu připomínám onu jednotu »organismus-prostředí«, kterou chceme diváku předvést, ale zároveň ukazují na potřebu dát zvířeti to, co mu náleží, aby jeho život v zajetí byl životem v plném smyslu. Dát to zvířeti znamená posléze, že zajetí, to jest pouhé jinak nevýznamné nenásilné prostorové omezení možnosti pohybu, přestává být pro zvíře zajetím — přestává jím pro ně být v tom smyslu, v jakém je namnoze pak i stále ještě mylně chápe člověk-laik.

Nás nyní zajímají další důsledky toho všeho pro výchovu diváka v jeho postoji k zvířatům. Moderní zoologická zahrada má za úkol přispívat svým způsobem a podle svých možností i k vštěpování poznatků o vývojové přeměně živočišstva. To má ovšem pro diváka svůj zvláštní důsledek: připomeneme mu to v každém případě vývojovou souvislost člověka s ostatním tvorstvem. A tu je třeba, aby si uvědomil, že pro tvora, který po pracovním a zdlouhavém vývojovém pochodu dospěl tak vysoko, že přestal být více méně bezmocnou hříčkou přírodních sil, jakou v různé míře stále zůstávají různí živočišové jini, a naopak dovede tyto síly postavit do svých služeb — nuže, že pro tvora, který se dostal tak vysoko, pro tvora, o kterém platí ona známá Gorkého slova »Člověk — to zní hrdě!«, platí na druhé straně — v jeho poměru k těm ostatním tvorům — v důsledku toho všeho i známá francouzská zásada: »Noblesse oblige!«

To neznamena snad, že by měl přestat zabíjet zvířata pro svou obživu či za jiným rozumným účelem; znamená to jen, že právě u vědomí své převahy má též své převaze klásti meze v tom smyslu, aby se zvířaty, jichž se zmocnil, nenakládal zbytečně či dokonce zcela nesmyslně tak, že by při jinakém zachování jejich čistě materiální individuality hluboce a nenapravitelně narušoval chod jednotlivých životních funkcí i jejich souhru. Takové narušení může být způsobeno právě trvalým umístěním zvířete do zcela nevhodného prostředí — místo tvora v plném smyslu živého máme tam posléze

mnohdy jen uboze živořící trosky. — A proto: vytvoření náležitě odpovídajícího prostředí pro zvíře chované v zoologické zahradě nemá za cíl jen předvésti onu připomenutou jednotu »organismus-prostředí«, nýbrž bude divákovi vhodně připomínat i výše vzpomenutou zásadu ve vytváření mravního postoje člověka k zvířatům.

Toto vytváření je prakticky vymezeno dvěma krajnostmi, dvěma protiklady: na jedné straně brutalita — na straně druhé sentimentalita; obojího jsem se v předchozím letmo dotkl: brutality zčásti připomínkou nepřímo varující před zneužíváním či nadužíváním převahy člověka nad zvířaty, sentimentalitu o něco dříve zmínkou o falešném chápání toho, co krátce jmenujeme »zajetím« zvířete, jejíž smysl byl asi tento: Pokud má zvíře dostatečný výběh a alespoň snesitelné minimum toho, co tvoří jeho přirozené specifické prostředí, nemá smyslu ronit nad tím slzy jako nad nějakým vězněným ubožátkem.

Brutalita a sentimentalita v postoji k zvířatům: s obojím se dnes u nás stále ještě setkáváme. Ohlédneme-li se zpět, vidíme, že jak jedno, tak druhé — i když nevyrostalo nějak bezprostředně a organicky ze společenských řádů zašlých dob — přece jen mělo oporu a živnou půdu k svému rozbujení v životním stylu vrstev či tříd, které tenkrát vedly. Třeba ten sentimentální postoj, založený na anthropomorfisování, t. j. pochybeném, lidským vzorem ovlivněném idealisování zvířat a jejich životních funkcí: Vzpomínám si, jak v dobách mého dětství, kdy motorová vozidla ještě pomalu a jaksi nesměle se počínala u nás uplatňovat a kdy ten, kdo na to měl, si vydržoval spřežení, kočár a kočáho, bývalo v letní době leckdy vidati v Praze koně těchto spřežení v nevkusných kloboucích — »proti úpalu«; v těchže letech zase v zimním období bývali psi osob z těchže kruhů voděni na procházku s nohama obutýma do směšných botiček — to zase »proti nachlazení od nohou«; psi čabráčky anebo posazování psíka s podvázaným ubrouskem ke stolu a krmení ho lžičkou a podobné jevy má ostatně mnohý z vás jistě v paměti — s leccíms z toho se konečně setkáváme leckdy i dnes. A s druhé strany brutalita v postoji člověka k zvířeti: stejně jako sentimentalita ani ona není omezena jen na určitou vrstvu či třídu, kdysi vedoucí, avšak výrazně se uplatňuje zejména v životním stylu feudální třídy a jejich napodobitelů: štvance zvěře, schvácení koní jako bravurní kousek jejich šlechtického majitele a pod., což vyniká mnohdy zvláště ostře v období úpadku feudalismu a vyznívá ještě velmi dlouho po nástupu éry kapitalismu — viz smutně proslulé hony na konopištském panství arcivévody Františka Ferdinanda.

Jak jsem znovu poznamenal a jak ostatně netřeba nějak zvláště rozváděti, ani jeden ani druhý z obou vytčených protikladů není nějakým přímým specifickým produktem toho či onoho společenského řádu ani není na něj nějak výhradně úzce specificky vázán; avšak každý z nich — jak jsem poukázal — jeví jistou nápadnou a pozoruhodnou a finitu k životnímu stylu vedoucí třídy toho kterého z obou minulých hlavních údobí dějinného vývoje lidské, speciálně evropské společnosti, zvláště v jejich úpadkových fázích. V tomto smyslu je každý z těchto protikladů určitým způsobem a v určitém stupni třídně poznamenan, třídně zatížen, v tomto smyslu je každý z nich nikoliv snad přímo odkazem či dědictvím, ale v každém případě trapným přežitkem oněch zašlých dob.

A tu v dnešní likvidaci všech nezdravých přežitků minulosti nelze zanedbat ani tento moment ve výchově nového člověka: je nutno vést jej, je nutno vést celý národ středem mezi oběma krajnostmi, to znamená vést jej k zdravému mužnému poměru speciálně k té složce živé přírody, jež vývojově vrcholí právě v člověku. Vést jej k tomu, aby si navykl respektovat ve zvířeti, ať volně žijícím či jeho péči svěřeném a jemu jakkoliv sloužícím, jeho zvířecí přirozenost, jeho specifickou odlišnost. Jen tak učiní zadosť oné výše připomenuté zásadě »Noblesse oblige!«, nikoliv tím, když z falešného soucítu zvířeti původem stepnímu, jakým jest kůň, nasadí na hlavu klobouk proti slunci nebo psa obuje do bačkor či galoší, a pod.

Nuže, v tomto úseku naší lidovýchovy může vykonat velký kus dobré práce dobře vedená, promyšleně k tomu cíli uspořádaná zoologická zahrada, neboť ona má k tomu nejlepší možnosti a ze všech prostředků takové výchovy jest prostředkem nejmocněji působícím. Prvním krokem k tomu je ono výše připo-

menuté zdůraznění jednoty »organismus-prostředí«, zdůraznění specifických životních potřeb zvířete, jež tu je návštěvníku přiblíženo pokud možno tak, jakým v s k u t k u je ve svých druhově zvláštních vztazích k vnějšímu světu.

A další důsledek toho všeho: To, že zoologická zahrada přispěje k vytvoření zdravého mužného poměru člověka k živočichům jiných druhů, prostého jak sentimentality, tak i brutality, jistě bude mít svůj náležitý a úměrný odraz i ve vytváření poměru jednotlivce-člověka ke kterémukoliv jinému jedinci téhož živočišného druhu Homo sapiens a tak podpoří svým způsobem snahy o trvalé nastolení pravé ušlechtilosti ve vztazích mezi lidmi a tím i mezi národy, po kterém je v přítomné době tolik voláno. T. j.

- *Spolupráce SLUKO s krajskou filmovou subkomisí při KNV.* Na výzvu krajské filmové subkomise k navržení temat vlastivědných diafilmů pro krajskou soutěž vypracoval kolektiv odborných pracovníků SLUKO dlouhodobý plán, obsahující 48 vlastivědných temat, ve kterém je pamatováno na zvláštnosti, kulturní a přírodní bohatství Olomouckého kraje. Spoluprací Krajského střediska pro film a diapositiv (s. Schwarz) a SLUKO (V. Burian a M. Roháč) bylo pro připravovanou fotografickou soutěž vybráno pásmo 30 charakteristických krajevých záběrů vhodných pro školní účely.

- **SLUKO se zapojí jako celek do spolupráce s Čsl. společností pro šíření vědeckých a politických znalostí v kraji Olomouckém. Podrobné směrnice o této spolupráci budou stanoveny na krajské konferenci, kterou svolává Socialistická akademie do Olomouce na 18. května t. r.**

Krajská výzkumná skupina

- V minulém čísle našich Zpráv jsme našim spolupracovníkům referovali o zájmu krajských činitelů z kraje Gottwaldovského a Libereckého o způsob, jakým se zapojujeme do budování našeho kraje. V měsíci dubnu přijela se podívat zblízka na naši práci zástupkyně plán. referátu KNV v Hradci Králové s. J. Krejčová, které vysvětlil vedoucí Krajské výzkumné skupiny účel a pracovní techniku, jakož i dosah úzké spolupráce činitelů lidové správy s průzkumníky, který se jeví zvláště výrazně v otázkách územního plánování. Jednání přineslo cenné podněty oběma stranám a pochvalné uznání pracovních metod skupiny. Tímto způsobem propagujeme i nový typ našeho ústavu, sloužícího přímo nejširším vrstvám lidovým.

Krajská zoologická zahrada

- Přípravné akce k zahájení budování Krajské zoologické zahrady vyvrcholily koncem měsíce dubna t. r. Ve spolupráci se školským referátem KNV se rozvinul nábor dobrovolných pracovníků na letošní hlavní práce na staveništi Krajské zoo tou měrou, že práce budou moci býti provedeny v zamýšleném rozsahu aniž tím budou narušeny brigády zemědělské a průmyslové. Tato potěšitelná skutečnost nám ukazuje, že jsme správně odhadli sílu dosud ne plně využitých pracovních rezerv v kraji a že jsme dokázali tyto síly zainteresovat na budovatelských úkolech v kraji.

- O konkrétních úkolech výstavby zoo pojednal i přípravný výbor Krajské zoologické zahrady, který se sešel dne 31. března a 18. dubna t. r. Na obou schůzích byly prodiskutovány všechny návrhy a připomínky, které výboru došly, a byl stanoven další postup prací. K splnění zásadních směrnic pro územní plán zahrady, která se stane přední kulturní institucí v Olomouckém kraji, byl přizván doc. ing. dr. Karel K o s t r o ň z Vysoké školy zemědělské v Brně, který byl požádán, aby při výstavbě zoo uplatnil své dlouholeté zkušenosti s chovem zvířete v zajetí. V současné době pracuje již na parcele zoo a zjišťuje přírodní podmínky v jednotlivých částech zahrady pro umístění jednotlivých druhů zvířete. Pro propagaci zoo vydal SLUKO dvoubarevný plakát, který na požádání zašleme zdarma našim spolupracovníkům externím, aby i v jejich bydlišti byly naše snahy známy veřejnosti.

Výstavy KMO

• **Výstava reprodukcí děl Mikoláše Alše a Josefa Mánesa**, která probíhala v měsíci březnu t. r. ve výstavní síni Krajského musea v Olomouci, projde téměř všemi okresními městy v kraji. V měsíci květnu vystaví dílo Mikoláše Alše v Šumperku. Dílo Josefa Mánesa vystaví v květnu Litovel a Zábřeh. Město Jeseník si zajistilo obě části této putovní výstavy na měsíc červen a část expozice převezme současně město Javorník.

• Od 10. května do 8. června t. r. bude otevřena v Domě umění v Olomouci **výstava díla malíře Hilara Václavka**, kterou pořádá Krajské museum v Olomouci se Svazem čs. výtvarných umělců-Krajským střediskem v Olomouci.

• **Výstava prací ak. mal. Ludmily Helclové-Horákové**, která probíhala ve výstavní síni KMO od 27. března do 5. května t. r., těšila se značné pozornosti široké veřejnosti, zvláště školní mládeže. Výstavu zhlédlo přes 3.200 platících návštěvníků.

• **Výstava Sovětské Armenie**, již zhlédlo 4.574 návštěvníků, skončila dnem 6. IV. 1952.

• **Výstava 30 let KSČ** splnila své poslání nejen v Olomouci, nýbrž i v Hranicích, v Prostějově a v Šumperku a byla nyní likvidována. Nashromážděný materiál, vystavený na této výstavě, utvořil základ sbírek odd. dělnického hnutí KMO.

Odbor věd přírodních KMO

• **Geologické oddělení KMO** (dr V. Strnad). Sbírkový oddělení vzrostly o dvě zásilky zkamenělin z kulmských drob a břidlic, nasbírané spolupracovníkem SLUKO J. Feiglem v lomech v oblasti kulmu. Referent podrobně rozplánoval průzkumné akce ve všech vědních oborech, zastoupených ve SLUKO. Z pověření plánovacího referátu KNV a KVK zpracovává referent výsledky loňských prací skupiny dr. L. Hosáka z Palackého university, který z jeho iniciativy sebral materiál o dolování v Olomouckém kraji. Elaborát referentův bude určen přímo praktickému využití nasbíraných poznatků.

• **Krasové oddělení KMO** (dr V. Strnad) bylo obohaceno o velmi cenné osteologické sběry předních moravských badatelů z minulého a z počátku tohoto století, které ústavu věnoval nově získaný spolupracovník s. J. Zapletal. Referent připravil do tisku populárně-vědeckou příručku *Zbrašovské aragonitové jeskyně*, která je především určena návštěvníkům těchto jeskyní a hostům v Lázních Teplicích u Hranic. Vlastivědnou část této příručky napsal Jaroslav Kanyza. — V nejbližší době bude přikročeno k reorganizaci výzkumné skupiny v Jesenickém kraji, aby byli plně podchyceni zájemci v jesenickém okrese. — Pro museum v Javorníku byly zaslány propagační fotografie z jeskyní Na Pomezí.

• **Geografické oddělení KMO** (dr J. Luner). Referent zpracoval ve všeobecné klimatografii kraje Olomouckého kapitolu o sněhových poměrech v kraji a sbíral materiál k elaborátu o vodoklimatickém průzkumu některých okresů kraje Ostravského. Byl proveden výpočet klimat. dat pro účely plánovacího referátu ONV v Lipníku nad Bečvou.

Při OPS v Šumperku přednesl referent informativní přednášku o vlastivědném výzkumu okresu šumperského.

• **Botanické oddělení KMO** (dr B. Šula). V současné době je v popředí zájmu akce pěstování léčivých rostlin na školách celého kraje. Ve spolupráci s Výzkumným ústavem léčivých rostlin ve Velkých Losinách byla rozeslána semena durmanu, náprstníku, průtržníku, heřmánku, řepíku a j. spolu s krátkým návodem k pěstování více než 100 školám především z našeho kraje. Poněvadž zásoba semen nevystačila, byla učiněna opatření k zajištění dalších semen, resp. sazenic. Školy, které nedostaly plné potřebné množství, obdrží zbytek semen v nejbližší době.

V souvislosti s návrhem na hospodářské využití hub — jak o tom bylo krátce

referováno v předchozím čísle Zpráv — prosíme všechny naše spolupracovníky, aby se zapojili i do této akce, příp. aby nám hlásili další zájemce o spolupráci. Budeme koordinovat činnost a práci všech mykologů i laiků-houbařů v našem kraji. Kolektivní spolupráce přinese mnoho nových poznatků i odborníkům a bude základnou též ve zmíněné akci.

Na školení učitelů v Litovli promluvil referent dne 16. IV. o metodách pěstování rostlin a o léčivých rostlinách. Dne 18. IV. přednesl úvodní slovo na Filmové universitě v Olomouci k tematiku Život a jeho proměny.

Z Vlasteneckého musea převzal referent pro SLUKO oddělení lékárnické.

• *Zoologické oddělení KMO* (dr V. Teyrovský). Počátkem dubna byla zahájena definitivní úprava zoologických sbírek v zámku Úsově. Po stránce technické (čištění, konzervace atd.) ji provádí preparátor KMO J. Fabbris se svým pomocníkem F. Dohnalem a oběma opatrovníky úsovských sbírek A. Urbánkovou a J. Vyroubalem. Při novém rozmístování výstavních kusů jest dbáno toho, aby návštěvníci, kteří sem pravidelně přicházejí ve velkém počtu, nebyli zaujati jen pouhou podívanou, nýbrž aby si odnášeli i určitá obecně biologická naučení, která lze vystaveným materiálem snadno vštípit. Dosud byly takto upraveny čtyři síně, v nichž jsou umístěny s náležitým označením hlavy (lovecké trofeje) různých mimoevropských kopytnatců Starého světa, převážně z Afriky (z malé části též z Asie); tyto jsou uspořádány tak, že (za průvodcovu výkladu, za tím účelem zvláště sestaveného) seznamují hravě a lehce s některými poučkami oekologie a oekologické zoogeografie. Na dalších síních se postupně pracuje. — Zoologickým sbírkám KMO přibylo koncem března a v první polovině dubna větší množství dalšího ptactva (z velké části vodní ptactvo a dravci), sestřeleného členy kolektivu externích spolupracovníků zoologického oddělení KMO (dr J. Pospíšil, F. Dohnal, M. Růžička). — V rámci dokumentačního průzkumu hmyzí fauny vod Olomouce a blízkého okolí zjistil referent v černovířských slepých ramenech řeky Moravy pozoruhodný, jinde nezvyklý jev, totiž nápadnou početnou převahu bruslařky («vodoměrky») druhu *Gerris argentatus* Schumm. mezi ostatními tamními druhy bruslařek.

Odbor věd o společnosti KMO

• *Přejímání sbírek bývalého Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci* bylo skončeno. Pro Krajské museum bylo tak získáno asi 75.000 předmětů, což je nesmírné kulturní bohatství. Nejbohatší je sbírka archeologická, která čítá 17.742 inv. čísel, numismatika pak asi 15.000 kusů.

• *Oddělení dějin dělnického hnutí KMO* (A. Travěněc) pokračuje v excerpčních politických časopisů let 1917—21 o vlivu únorové a říjnové revoluce v carském Rusku na náš politický život a zakládá sbírku dokladů dělnického hnutí z materiálu výstavy 30 let KSČ v Olomouckém kraji. Referent pracuje na libretu reinstalace sbírek I. a II. odboje v bývalém Vlasteneckém museu a pokračuje v libretu výstavy *Počátky dělnického hnutí* (k 7. XI. 1952).

Referent přednášel páté thema stranického školení jako instruktor v závodě Zora v Olomouci, a o pokrokových tradicích v českých dějinách — obrazy s marxistického hlediska v krajské škole ČSM v Prostějově.

• *Oddělení pro prehistorii KMO* (V. Burian) navštívil 3. dubna dr K. Černohorský z odbočky SAŮ z Brna, aby zhlédl loňské středověké nálezy.

Lidový agronom Jan Hošek z Dubicka č. 48 dodal dne 17. dubna oddělení pro prehistorii serii kamenných artefaktů a fragmentů kopytovitých klínů, získaných povrchovým sběrem v katastru obce Dubicka, okr. Zábřeh, numismatickému oddělení mincí rázu 14. stol., nalezenou na středověkém tvrzišti rovněž v Dubicku.

Loni provedený soupis nálezů antických mincí na Moravě byl doplněn řadou lokalit, takže jejich počet dosáhl čísla 249. V soupise je zachyceno celkem 912 kusů mincí, z toho připadá na období do konce vlády cis. Augusta 48, na interval Tiberius-Antonius Pius 191, od Marka Aurelia do VI. stol. 541 a neurčitel-

ných 132 kusů. — Museu v Javorníku poskytlo oddělení propagační materiál do vývěsní skřínky.

- Při rekonstrukci domu č. 15 v Lafayetově ulici v Olomouci prováděné národním podnikem Stavot, byly v I. poschodí odkryty *zbytky barokního trámového stropu*. Jde o smrkové trámy zdobené květinovým dekorem (příčné desky se nezachovaly), ponechané při minulých opravách a obedněné rákosovým stropem. Dne 24. dubna byl v témže domě v přízemí odkryt původní trámový strop (úplný) opět zdobený květinovým dekorem, který byl rovněž obedněn rákosovým stropem. Oba stropy byly ofotografovány a po rozebrání byly nejzachovělejší jejich části uloženy ve sbírkách KMO.

- *Lapidarium KMO* (J. Lakosil). Nejcennější části lapidaria, uložené na nádvoří a chodbách KMO, byly přeneseny do nového depositáře, kde budou odborně ošetřeny a připraveny pro instalaci.

- Kursu pro sběratele lidových písní, konaného v Hoříně ve dnech 21.—26. dubna t. r., se zúčastnili naši spolupracovníci dr Jan Poláček z Prostějova a odb. učitel Jos. Vaca z Náměště n. H. Zkušeností zde získaných využijí při sběru lidových písní na Hané.

Krajská galerie

- Krajská galerie převzala v uplynulém měsíci umělecké sbírky býv. galerie JNV v Olomouci. Tím byly sbírky rozmnoženy o 541 inventárních čísel, hlavně obrazů a plastik.

Kronikářská poradna

- Vedoucí poradny V. Burian pojednal o nových perspektivách a základních formách genealogie v článku *Několik slov o rodopisu*, uveřejněném v »Dopisech od Hradské cesty«.

ROH

Zaměstnanci SLUKO uzavřeli na počest letošního 1. máje řadu závazků, kterými dokazují, že ve své činnosti hodlají zvýšenou měrou napomáhati výstavbě socialismu popularisací vědeckých poznatků, usměrňováním úkolů k podpoře budovatelského úsilí a navázáním úzké družby s pracujícími městy i venkova.

V první řadě se zaměstnanci připojují ke kolektivnímu závazku pracovníků v odvětví školství, věd a umění a zavazují se ke spolupráci na vypracování akčního plánu svého pracoviště, který bude součástí akčního plánu odvětví vědy a umění celého kraje. Dále je to převzetí patronátů nad okresní subkomisí pro lidovou uměleckou tvořivost na Prostějovsku a nad Okresními muzei v Zábřehu a Rýmařově, instruktáže vedoucích pionýrských putovních táborů a školení v krajské škole ČSM, trvalý závazek k práci v krajském výboru Čsl. společnosti pro šíření vědeckých a politických znalostí, vyškolení zaměstnanců Universitní knihovny a patologického ústavu lékařské fakulty PU ve speciálním fotografování, práci na mikrofilmu a v oboru barevné fotografie a překlad 274 stran knihy sovětského přírodovědce A. N. Kiričenka *Nastojščie polužestkokrylye evropejskoj časti SSSR* (Hemiptera). Na úpravě pozemku Krajské zoologické zahrady na Sv. Kopečku a Lidové hvězdárny v Olomouci odpracují zaměstnanci SLUKO 181 hodin. Vedle této činnosti se řadí také závazky pro zvelebení vlastního pracoviště. Je to především zvláště obtížná inventarisace ústavního zařízení, úprava dvora a zahrady.